

потенціал стійкості геосистем до різних видів антропогенного навантаження, стандарти умов життя людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. The Law of Ukraine «On the Nature Reserve Fund of Ukraine». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12> (Last accessed: 01.04.2020) (In Ukrainian).

2. Main Department of Statistics in Volyn Oblast. URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua> (Last accessed: 01.04.2020) (In Ukrainian).

3. Екологічний паспорт Іваничівського району. URL: <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport-ivanichivskogo-rayonu/> (дата звернення: 13.03.2020).

4. Мельник О. В., Мельничук М. М. Еколого-географічний аналіз земельних ресурсів Іваничівського району. *Наук. вісник Волин. держ. універ. імені Лесі Українки*. Серія: Географічні науки. № 2. 2006. С. 233–238.

5. Іванов Є., Ковальчук І., Терещук О. Геоекологія Нововолинського гірничопромислового району : монографія. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. 208 с.

Притулюк Л. В.

студентка магістратури географічного факультету спеціальності 103 «Науки про Землю»

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

ПРОСТОРОВИЙ РОЗПОДІЛ ТА ХРОНОЛОГІЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ СТАВКІВ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Крім природних водойм, на поверхні суходолу є багато таких, що створені діяльністю людини: водосховища, ставки, канали [3]. Ставок – штучно створена водойма місткістю не більше 1 млн м³ [2]. Напрями використання ставків залежать значною мірою від водності й господарської спеціалізації регіону. Так, на півдні і в центральних маловодних районах України штучні водойми використовуються переважно для водопостачання, зрошення й риборозведення, в північній частині країни вони є водоприймачами осушувальних систем, джерелами водопостачання та зволоження, використовуються для рибництва й рекреації, а в Прикарпатті їх головне призначення – водопостачання, гідроенергетика, рибництво, протипаводковий захист [3]. Крім основного

функціонального призначення вони сприяють підвищенню вологості повітря, зниженню максимальних витрат води в річках і зменшенню ерозійної діяльності [1]. Комплексне використання штучних водойм – один із шляхів підвищення їхньої рентабельності.

За даними Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області (далі – РОВР у Волинській області) станом на 1 жовтня 2019 року в регіоні налічувалося 1119 ставків загальною площею водного дзеркала 5341,60 га і сумарним об'ємом 57,82 млн м³. У тім числі в басейні Прип'яті – 791 ставок (площа водного дзеркала – 3868,08 га, сумарний об'єм – 42,51 млн м³), у басейні Західного Бугу – 328 ставків (площа водного дзеркала – 1469,16 га, сумарний об'єм – 15,31 млн м³). Найбільше ставків розташовано у Луцькому (215), Маневицькому (147), Горохівському (137) районах (рис. 1). За площею водного дзеркала та об'ємом ставків лідирують ті ж Луцький (1145,07 га, 12,83 млн м³), Горохівський (913,14 га, 10,24 млн м³), Маневицький (645,98 га, 6,86 млн м³) райони (рис. 2, 3).

Щодо розподілу по природних зонах, то близько 60 % кількості усіх ставків зосереджено в п'яти лісостепових районах, 40 % – в межах одинадцяти поліських районів. Розподіл площі водного дзеркала та об'єму ставків за фізико-географічними зонами аналогічний.

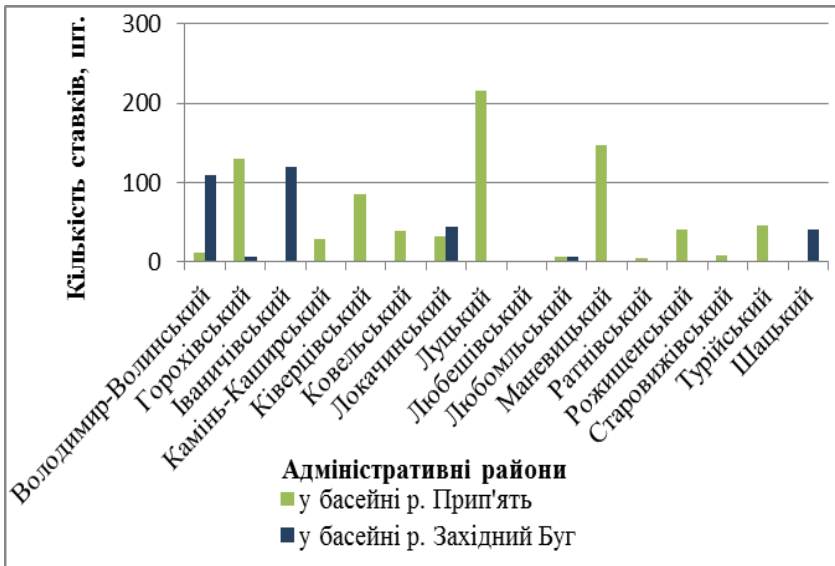

Рис. 1. Розподіл кількості ставків у Волинській області за адміністративними районами та басейнами річок (за даними РОВР у Волинській області)

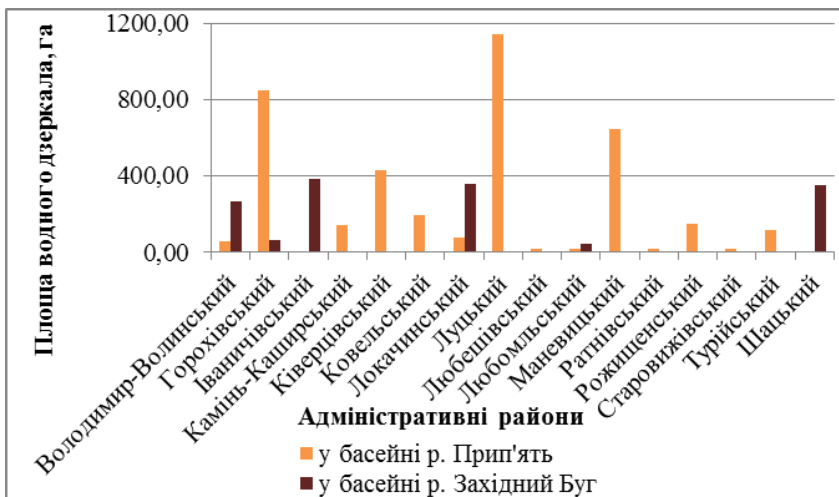

Рис. 2. Розподіл площ ставків у Волинській області за адміністративними районами та басейнами річок (за даними РОВР у Волинській області)

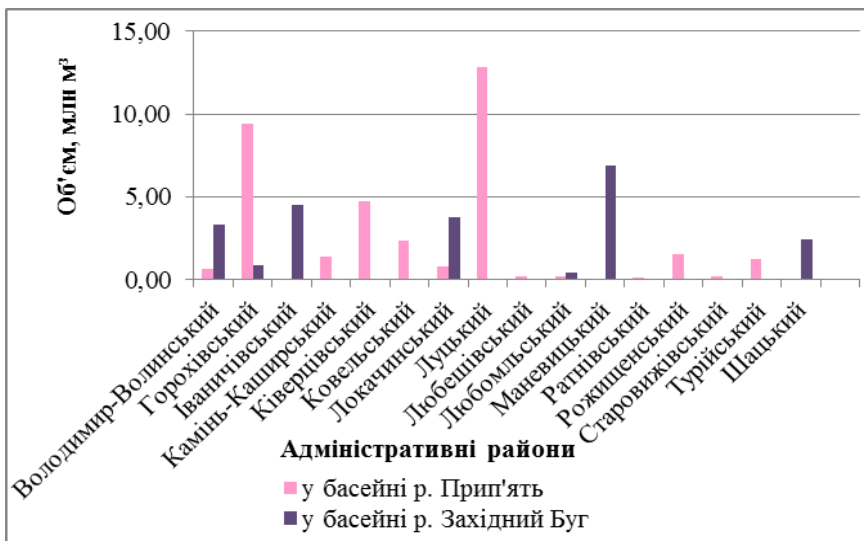

Рис. 3. Розподіл об'єму ставків у Волинській області за адміністративними районами та басейнами річок (за даними РОВР у Волинській області)

Що стосується динаміки розвитку ставкового господарства у Волинській області, то в останні п'ять років кількість ставків в регіоні поступово збільшувалася, а площа їх водного дзеркала зростала з 2014 р. і до кінця 2017 р., а в останні два роки дещо зменшилася (табл. 1).

Таблиця 1

Дані інвентаризації ставків у Волинській області
(за даними РОВР у Волинській області та [4; 5])

Часовий зріз	Загальна характеристика ставків	
	кількість, шт.	площа, га
01.11.2014 р.	929	5257,83
01.11.2016 р.	1078	5382,45
01.11.2017 р.	1085	5409,00
01.11.2018 р.	1115	5336,62
01.10.2019 р.	1119	5337,24

Таким чином, у Волинській області простежується зростання кількості ставків у часі. У просторовому аспекті більшість цих водойм зосереджена в південній частині області, яка характеризується більш вираженим мікро-і мезорельєфом. Ставки зазвичай розташовані в балках, ярах, на невеликих струмках, в вибоках річок і понижених місцях, використовуються, переважно, комплексно, а також для цільового використання (боротьби з ерозійними явищами, відпочинку населення, зволоження осушених земель, риборозведення) [5].

Такі тенденції вимагають оцінки екологічного стану поверхневих штучних водних об'єктів. Адже фахівці з'ясували, що їх створення призводить до порушення структурно-функціональної організації природних водних екосистем та їхніх зв'язків із суміжними та віддаленими екосистемами навколишнього природного середовища. Разом з тим, штучні водойми також зазнають істотного негативного впливу діяльності людини. Їх часто створюють поблизу населених пунктів, масивів орних земель, тваринницьких ферм та інших господарських об'єктів, вплив яких виявляється у підвищеному надходженні із водозбірної площі не тільки біогенних елементів, твердого стоку й органічних речовин, але й хімічних забруднень [1]. Застосування наукового підходу до вивчення геоecологічного стану ставків, їх біопродуктивності, впливу на функціонування природних компонентів довкілля та організацію господарського комплексу прилеглої території дасть змогу не тільки зберегти (чи відновити) екологічну рівновагу природних та природно-господарських систем, а й підвищити економічну ефективність та соціальну значимість використання цих водойм у регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабань В. П. Екологічна оцінка та оптимізація використання штучних рибогосподарських водойм басейну річки Південний Буг : автореф. дис... канд. сільськогосподарських наук : спец. 03.00.16 – екологія. Житомир, 2018. 20 с.
2. Водний кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2020).
3. Гребінь В. В., Хільчевський В. К., Шашук В. А., Чунарьов О. В., Ярошевич О. С. Водний фонд України: Штучні водойми – водосховища і ставки : Довідник. Київ, 2014. 164 с.
4. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Волинській області за 2016 рік. URL: <https://menr.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2020).
5. Стратегія розвитку Волинської області до 2020 року. URL: <http://voladm.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2020).

Смілий П. М.

аспірант кафедри фізичної географії

Мельничук М. М.

к.геогр.н., доцент,

доцент кафедри фізичної географії

Східноєвропейського національного

університету імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД РІЧКИ ГУЙВА

У результаті інтенсивної господарської діяльності та нераціонального використання водних і земельних ресурсів у басейнах малих річок виникають проблеми, які пов'язані із забрудненням, руйнуванням природних ландшафтних комплексів річкових долин та прилеглих територій, інженерною перебудовою русел та заплав унаслідок меліоративних робіт. Усі ці зміни в басейнах річок потребують оперативного контролю та реагування, що можливе лише за умови проведення оцінки екологічного стану басейнів річок із визначенням меж допустимого господарського втручання в їх екосистему [1;4;6].

Метою дослідження є оцінка екологічного стану басейну річки Гуйва на основі застосування критеріїв антропогенного навантаження.

Розрахунок антропогенного навантаження та оцінку екологічного стану